

Сергій Шаправський

Острог (Україна)

**РОЗВИТОК ЗАКОРДОННОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ПЕРІОДИКИ
УАПЦ В ЕКЗИЛІ НА ПРИКЛАДІ ЧАСОПISУ
«ЖИТТЯ І ЦЕРКВА»**

Функціонування української церкви поза межами України останнім часом викликає чималий інтерес науковців різних сфер зацікавлення: істориків, філософів, правників, релігієзнавців та ін. На особливу увагу заслуговує повсякденне – внутрішнє життя церкви, яке репрезентувалося на шпальтах релігійної періодики. Релігійна преса є незамінним та цінним джерелом до вивчення релігійної ситуації в окремих країнах, діяльності окремих церковних інституцій, духовенства, в ній містяться важливі відомості про богословську, душпастирську, церемоніальну, організаційна діяльність церкви.

Українське православ'я в межах Північної Америки не мало єдності. Однією з головних причин відсутності консолідації була проблема зорієнтованості духовенства на різні центри Вселенського Православ'я, а також відсутність спільної думки щодо обрання центру довкола якого б і відбувалося об'єднання.

Яскравим прикладом розколу є післявоєнна церковно-релігійна ситуація, що склалася між українцями-православними у США, де існувало п'ять православних церков. Однією з таких частин була УАПЦ в Екзилі, утворена в 1951 р. архієпископами Палладієм з центром у м. Нью-Йорку.

Після утворення УАПЦ в Екзилі виникла необхідність видання друкованого органу цієї церкви, що мав би виконувати функції зв'язної ланки між ієрархією та духовенством, між духовенством та прихожанами. Офіційним періодичним органом церкви став часопис «Життя і Церква». Перший номер журналу з'явився у січні

1956 р. в Нью-Йорку. Загалом, з перервами, вийшло 33 числа часопису.

Структура журналу була представлена кількома постійними рубриками – «Бесіди з друзями», «З церковного життя», «Хроніка церковного життя». Крім того, в часописі розміщувалися інформації релігійно-теологічного характеру, статті з історії українського православ'я.

Крім постійних рубрик у журналі «Життя і церква» друкувалося низка статей та інформацій теологічного характеру (про догми та обряди), в яких простежується заклик про дотримання православних традицій та обрядів як однієї з підвалин збереження української ідентичності у США. Чимало матеріалів присвячено морально-етичним проблемам та релігійному вихованню тощо. Загалом інформативна наповнюваність часопису носила різноплановий характер.

Цільовим призначенням часопису було поширення ідей православ'я, інформування про діяльність УАПЦ в Екзилі та популяризація цієї церкви в середовищі українських емігрантів США.

Високий ступінь інформативності журналу, робить його надзвичайно цінним для дослідників, що займаються вивченням діяльності українських церков у США загалом в другій половині ХХ ст.

Список основних джерел та літератури:

1. Власовський І. Нарис історії української православної церкви. Т. 4: ХХ ст. Ч. 2. / І. Власовський. – Н.-Й. ; Бавнд Брук : Українська православна церква в США, 1966.

2. Губарець В. Преса і книга діаспори. З історії видавничої діяльності українського зарубіжжя / В. Губарець. – К. : Університет «Україна», 2008.

3. Губарець В. Українська етнічна преса у Північній Америці: історія і сучасність / В. Губарець. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1451.

4. Дорошенко В. Реєстр українських періодичних видань у вільному світі за рр. 1961–1962. : [Відбитка з Календаря «Свободи» за 1963 р.] / В. Дорошенко. – Нью-Йорк, 1963.

5. Животко А. Історія української преси / А. Животко. – К. : Наук.-видав. центр «Наша культура і наука», 1999.
6. Савчук С. (архипресвітер). До взаємовідносин між Українськими православними церквами у вільному світі / С. Савчук. – Вінніпег, 1972.
7. Тернопільський Ю. Українська преса з перспективи 150-ліття / Ю. Тернопільський. – Джерсі Ситі : Вид-во М.П. Коця, 1974.
8. Wynar L. Guide to the American Ethnic Press. Slavic and East European Newspapers and Periodicals / L. Wynar. – Kent, Ohio : Center for the Study of Ethnic Publications, Kent State University, 1986.